

ชื่อเรื่อง: ขอบเขตของการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 กับการใช้เฟซบุ๊ก
ชื่อผู้แต่ง: วิวรรณ ดำรงค์กุลนันท์

การอ้างอิงที่แนะนำ: วิวรรณ ดำรงค์กุลนันท์, “ขอบเขตของการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 กับการใช้เฟซบุ๊ก,” วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปีที่ 50, ฉบับที่ 1, 79 (2564)

ผู้สนับสนุนหลัก

**SATYAPON
& PARTNERS**
THAILAND Intellectual Property Law Firm

Tax and Legal Counsellors
Seri Manop & Doyle

**Baker
McKenzie.**

SAIJO DENKI

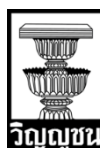
ร่วมกับ

บริษัท ซัยโจ เด็นกิ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด สมาคมนิติศาสตร์ มธ.

ผู้สนับสนุนร่วม

โครงการวารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลขที่ 2 ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200 โทร. 02 613 2169 อีเมล tu.lawjournal@tu.ac.th

ขอบเขตของการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อ
ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550
กับการใช้เฟซบุ๊ก*

The Scope of Input, Distribution, and Transmission
of Computer Data According to Section 14 of the
Computer-Related Offences Act B.E. 2550 with
Using Facebook

วิวรรณ ดำรงค์กุลนันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
Wiwat Damrongkulnan
Assistant Professor, School of Law, Mae Fah Luang University

วันที่รับบทความ 15 ตุลาคม 2563; วันแก้ไขบทความ 5 มีนาคม 2564; วันตอบรับบทความ 9 มีนาคม 2564

บทคัดย่อ

การใช้และการตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ในทางปฏิบัตินั้นเป็นที่น่าสงสัยว่าผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายได้พิเคราะห์จากตัวอักษรและเจตนารมณ์ ควบคู่กันหรือไม่ ยกตัวอย่างเช่น ผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายบางท่านมีความคิดเห็นว่าการถูกใจ (like)

* บทความนี้สรุปจากโครงการวิจัยเรื่อง “ขอบเขตของการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 กับการใช้เฟซบุ๊ก” ซึ่งได้รับเงินอุดหนุนการวิจัย จากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563.

โพสต์ในเฟซบุ๊ก และการแสดงความคิดเห็น (comment) ต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก ถือเป็นการ “เผยแพร่” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 บทความนี้จึงได้ทำการศึกษาขอบเขตของถ้อยคำทั้ง 3 คำนี้กับการใช้เฟซบุ๊ก โดยได้ดำเนินการศึกษาในเชิงเอกสาร (documentary research)

ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้และการตีความถ้อยคำทั้ง 3 คำนี้ของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายบางท่านที่ในบางกรณีนั้นได้ใช้และตีความโดยพิเคราะห์จากตัวอักษรแต่เพียงอย่างเดียว ไม่ได้พิเคราะห์จากเจตนารมณ์ด้วย ได้แก่ กรณีการถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊ก และกรณีการแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก ส่งผลให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนถูกกีดกัน และในบางกรณีนั้นได้ใช้และตีความเกินทั้งตัวอักษรและเจตนารมณ์ ได้แก่ กรณีการเข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาในเฟซบุ๊ก ส่งผลให้สิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนถูกปิดกั้น อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

บทความนี้ได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหามีเกี่ยวกับการใช้และการตีความถ้อยคำทั้ง 3 คำนี้ นอกจากนี้ ยังได้เสนอแนะขอบเขตของถ้อยคำทั้ง 3 คำนี้กับการใช้เฟซบุ๊กในลักษณะต่าง ๆ อีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น การติดตาม (follow) บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊ก การแชร์ (share) โพสต์ในเฟซบุ๊ก การแท็ก (tag) รูปภาพในเฟซบุ๊ก ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้และการตีความถ้อยคำทั้ง 3 คำนี้เป็นไปอย่างถูกต้อง อันจะส่งผลให้สิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนไม่ถูกปิดกั้นและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนไม่ถูกกีดกันอีกต่อไป

คำสำคัญ: นำเข้า เผยแพร่ ส่งต่อ มาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เฟซบุ๊ก

Abstract

The application and interpretation of the words “input”, “distribution”, and “transmission” of computer data according to section 14 of the Computer-Related Offences Act B.E. 2550 is unclear and debatable. This is to say that in practice, there is a question that “Did the law enforcement authorities consider these three words along with the spirit of law?” For instance, some of the authorities claimed that liking and commenting on a Facebook post are considered as the “distribution” of computer data under section 14. As a result, this article aims to analyze the scope of interpretation of the mentioned three words in connection to the usage of Facebook by conducting a documentary research.

The results of this study present that there are various legal complications as follow, in some cases the law enforcement authorities consider the three words under section 14 without taking the spirit of law into account. An illustration of this would be in the case of liking and commenting on a Facebook post which adversely

affect the people's freedom of expression on social media. Furthermore, in the case of viewing or listening to Facebook contents these three words have been construed and enforced beyond the scope of interpretation stated in the law statue and the spirit of law. Due to this uncertainty, people's right to know and to access information has been prohibited which contradicts to the law itemized in the Constitution of the Kingdom of Thailand.

This article aims to suggest explanations and unravel difficulties of the application and interpretation of the words "input", "distribution", and "transmission" in section 14. It also proposes the scope of clarification of to what extent of these three words in practice to occasions as sharing and tagging on Facebook in order to achieve a more accurate method for interpretation and application. As a result, people's right to know and access information will not be forbidden and the freedom of expression on social media will no longer be disregarded.

Keywords: input, distribution, transmission, section 14 of the Computer-Related Offences Act B.E. 2550, Facebook

1. บทนำ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายที่ได้บัญญัติความผิดฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ไว้ โดยหนึ่งในมาตราที่สำคัญของกฎหมายฉบับนี้คือมาตรา 14¹ ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า² “ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา

(2) นำเข้าระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(3) นำเข้าระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(4) นำเข้าระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้”

มาตรา 14 คือความผิดเกี่ยวกับการ “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะตามที่มาตรา 14 ได้บัญญัติไว้ เช่น ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันลามก เป็นต้น

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 ว่าด้วยบทบัญญัติทั่วไป มาตรา 1³ ไม่ได้บัญญัตินิยามของคำว่า “นำเข้า”

¹ ต่อไปจากนี้หากบทความนี้กล่าวถึงมาตรา 14 ให้หมายถึงมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550.

² พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560, มาตรา 8.

³ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 คือมาตราที่ได้บัญญัติ “นิยาม” ของถ้อยคำที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาไว้ (ได้บัญญัตินิยามของถ้อยคำไว้ทั้งหมดจำนวน 18 คำ) โดยที่มาตรา 17 แห่งกฎหมายฉบับเดียวกันนี้ได้บัญญัติให้นำมาตรา 1 ไปใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 17 ได้บัญญัติไว้ว่า “บทบัญญัติในภาค 1 (ตั้งแต่มาตรา 1 ถึงมาตรา 106) แห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

“เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ไว้ เพราะฉะนั้น การใช้และการตีความถ้อยคำทั้ง 3 คำนี้จึงต้องพิจารณาจากตัวอักษรและเจตนารมณ์ควบคู่กัน แต่ในทางปฏิบัตินั้น การใช้และการตีความถ้อยคำทั้ง 3 คำนี้กลับทำให้เกิดปัญหาเป็นที่น่าสงสัยว่าผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายได้พิจารณาจากตัวอักษรและเจตนารมณ์ควบคู่กันหรือไม่ ยกตัวอย่างกรณีที่เกิดขึ้นจริงกับการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ดังต่อไปนี้ ตัวอย่างที่ 1 อติธรธมนตรีกว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวว่า การแชร์ (share) ถูกใจ (like) หรือแสดงความคิดเห็น (comment) ต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นโพสต์ที่มีข้อมูลหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่นพระมหากษัตริย์นั้นเป็นการกระทำที่มีความผิดตามมาตรา 14 เนื่องจากเป็นการ “เผยแพร่” ข้อมูลต่อในทางอ้อม⁴ และตัวอย่างที่ 2 อติธรรงผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวว่า การแชร์หรือถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นโพสต์ที่มีข้อมูลที่มีลักษณะตามที่มาตรา 14 ได้บัญญัติไว้ เป็นการกระทำที่มีความผิด เนื่องจากเป็นการ “กระทำความผิดซ้ำ”⁵

จากตัวอย่างกรณีที่เกิดขึ้นจริงกับการใช้เฟซบุ๊กข้างต้น มีปัญหาเป็นที่น่าสงสัยว่าผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายได้ใช้และตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 14 โดยพิจารณาจากตัวอักษรและเจตนารมณ์ควบคู่กันหรือไม่ หรือผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายพิจารณาจากตัวอักษรแต่เพียงอย่างเดียวโดยที่ไม่ได้พิจารณาจากเจตนารมณ์ด้วย ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นแล้วก็จะส่งผลให้สิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนถูกปิดกั้น และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนถูกลดทอน อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับปี พ.ศ. 2560)

บทความนี้จึงได้ทำการศึกษาขอบเขตของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 14 กับการใช้เฟซบุ๊ก ทั้งนี้การที่จะทราบถึงขอบเขตของถ้อยคำทั้ง 3 คำนี้ได้จะต้องพิจารณาจากตัวอักษรและเจตนารมณ์ควบคู่กันไป ซึ่งเมื่อทราบถึงขอบเขตของถ้อยคำทั้ง 3 คำนี้แล้วก็จะทำให้การใช้และการตีความเป็นไปอย่างถูกต้อง อันจะส่งผลให้สิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชน ซึ่งเป็นสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้ไม่ถูกปิดกั้นและไม่ถูกลดทอน แล้วแต่กรณี อีกต่อไป โดยบทความนี้ได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ หัวข้อที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการใช้และการตีความมาตรา 14 หัวข้อที่ 3 ความหมายในทางกฎหมายและขอบเขตของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 14 กับการใช้เฟซบุ๊ก และหัวข้อที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ โดยแต่ละหัวข้อนั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

มีข้อสังเกตคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ก็อยู่ในความหมายของคำว่า “กฎหมายอื่น” ตามนัยของมาตรา 17 แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วยเช่นกัน.

⁴ “รณว.ไอซีทีเตือนประชาชนอย่ากด Like Comment เบบ่หมิ่นสถาบันฯ,” MThai, (2554) สืบค้นเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://news.mthai.com/general-news/142656.html>.

⁵ “พล.ต.อ.ศรีวราห์ ย้ำ ‘Like - Share’ เท่ากับทำความผิดซ้ำ อ้างไม่ทราบกฎหมายไม่ได้,” ประชาไท, (2558) สืบค้นเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://prachatai.com/journal/2015/12/62957>.

2. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้และการตีความมาตรา 14

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะกล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการใช้และการตีความมาตรา 14 โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 หัวข้อย่อย ได้แก่ 2.1 ความหมายของ “การใช้” และ “การตีความ” กฎหมายอาญา และ 2.2 ปัญหาเกี่ยวกับการใช้และการตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 โดยแต่ละหัวข้อย่อยนั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายของ “การใช้” และ “การตีความ” กฎหมายอาญา

“การใช้กฎหมาย” กับ “การตีความกฎหมาย” มีความหมายแตกต่างกัน โดยคำว่า “การใช้กฎหมาย” (application of law) หมายความว่า การนำตัวบทกฎหมายไปปรับใช้แก่ข้อเท็จจริง ส่วนคำว่า “การตีความกฎหมาย” (interpretation of law) นั้นหมายความว่า การทำความเข้าใจความหมายในทางกฎหมายของตัวบทกฎหมาย⁶

เมื่อพิจารณาความหมายข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า “การใช้กฎหมาย” กับ “การตีความกฎหมาย” มีความหมายแตกต่างกัน กล่าวคือ การใช้กฎหมายเป็นการนำตัวบทกฎหมายไปปรับใช้แก่ข้อเท็จจริง ส่วนการตีความกฎหมายนั้นเป็นการทำความเข้าใจความหมายในทางกฎหมายของตัวบทกฎหมาย ซึ่งหากพิจารณาจากจุดนี้แล้วจะเห็นได้ว่า การตีความกฎหมายเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนการใช้กฎหมาย เพราะจะมีการใช้กฎหมายโดยที่ไม่ได้มีการตีความกฎหมายมาก่อนไม่ได้⁷ กล่าวโดยขยายความคือ ต้องมีการตีความกฎหมายเพื่อทำความเข้าใจความหมายในทางกฎหมายของตัวบทกฎหมายนั้นเสียก่อน ต่อเมื่อเข้าใจความหมายแล้วจึงนำตัวบทกฎหมายนั้นไปปรับใช้แก่ข้อเท็จจริง

ด้วยเหตุนี้ ในบางกรณีจึงเป็นทั้งการใช้และการตีความกฎหมาย เช่น การที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาตามมาตรา 14 (1) แก่ผู้ต้องหา ย่อมเป็นทั้งการใช้และการตีความกฎหมาย แต่ในบางกรณีนั้นก็เป็นการตีความกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ไม่ได้มีการใช้กฎหมายด้วยแต่อย่างใด เช่น การที่อาจารย์ประจำสำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สอนความหมายของคำว่า “นำเข้าสู่

⁶ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2554), น.69.

⁷ รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ ปรกติ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการตีความกฎหมายไว้อย่างน่าสนใจและ ผู้เขียนเห็นด้วยกับท่านดังนี้ “...ไม่มีบทกฎหมายใดที่ไม่ต้องตีความ เมื่อกล่าวถึงการตีความกฎหมาย เราย่อมหมายถึงการทำ ความหมายของถ้อยคำในบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้ได้ความชัดเจน ซึ่งแต่เดิมมามักมีความเข้าใจผิด ๆ อยู่เสมอว่า การตีความ กฎหมายนั้นเป็นการหาความหมายของถ้อยคำในบทกฎหมายที่ไม่ชัดเจนแน่นอนหรือกำกวม เพื่อให้รู้แน่ว่าบทบัญญัตินั้น ๆ มีความหมายอย่างไร...ทำให้มีผู้สรุปอยู่เสมอว่า การตีความกฎหมายจะพึงกระทำก็ต่อเมื่อมีข้อสงสัยในความหมายของ กฎหมาย ถ้ากฎหมายชัดเจนอยู่แล้วไม่ต้องตีความ (อ้างถึงศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย) ทั้ง ๆ ที่แท้จริงแล้ว การที่เราสรุปได้ว่า ข้อความในบทกฎหมายใดชัดเจนหรือไม่ ก็ย่อมหมายความว่าความอยู่ในตัวที่เราได้ตีความข้อความนั้นจนรู้ว่าข้อความนั้นมีความชัดเจน คือมีความหมายอย่างไรแล้วนั่นเอง...”

ดู กิตติศักดิ์ ปรกติ, “หลักทั่วไปเกี่ยวกับการใช้การตีความกฎหมาย,” ใน การใช้การตีความกฎหมาย: งานวิชาการวิจัย ศาสตราจารย์จิติติ ดิงศุภิตย์ ครั้งที่ 13 (100 ปี ชาตกาลศาสตราจารย์จิติติ ดิงศุภิตย์), พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: กองทุน ศาสตราจารย์จิติติ ดิงศุภิตย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552), น.45; หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ กฎหมายทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520), น.106.

ระบบคอมพิวเตอร์” ตามมาตรา 14 (1) ย่อมเป็นการตีความกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียวโดยที่ไม่ได้มี การใช้กฎหมายด้วย เพราะการสอนความหมายของถ้อยคำดังกล่าวนี้เป็นเพียงการทำความเข้าใจ ความหมายในทางกฎหมายของถ้อยคำ ไม่ใช่การนำถ้อยคำดังกล่าวไปปรับใช้แก้ไขข้อเท็จจริงแต่อย่างใด

ก่อนที่จะกล่าวถึงหลักการใช้และการตีความกฎหมายอาญา⁸ เบื้องต้นจะต้องทราบเสียก่อนว่า ประเทศไทยใช้ระบบกฎหมายใด เพราะแต่ละระบบกฎหมายนั้นมี “นิติวิธี” (juristic method) ที่แตกต่างกัน⁹ ระบบกฎหมายสกุลซีวิลลอว์ (Civil Law system) มีนิติวิธีอย่างหนึ่ง ในขณะที่ระบบ กฎหมายสกุลคอมมอนลอว์ (Common Law system) ก็มีนิติวิธีอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งคำตอบของกรณีนี้คือ ประเทศไทยใช้ระบบกฎหมายสกุลซีวิลลอว์¹⁰

ในระบบกฎหมายสกุลซีวิลลอว์นั้นมีหลักการใช้และการตีความกฎหมายอาญาอยู่ 4 ประการ ด้วยกัน ได้แก่¹¹

- 1) การใช้และการตีความตามตัวอักษร คือการพิเคราะห์จากถ้อยคำในตัวบทกฎหมายนั้น ๆ
- 2) การใช้และการตีความตามเจตนารมณ์ คือการพิเคราะห์จากความมุ่งหมายของตัวบท กฎหมายนั้น ๆ
- 3) การใช้และการตีความตามประวัติความเป็นมาของกฎหมาย คือการพิเคราะห์จาก ประวัติศาสตร์ในการบัญญัติและการแก้ไขเพิ่มเติมตัวบทกฎหมายนั้น ๆ และ
- 4) การใช้และการตีความตามความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมาย คือ การพิเคราะห์จากความสัมพันธ์กันระหว่างตัวบทกฎหมายนั้น ๆ กับตัวบทกฎหมายอื่น ๆ ในกฎหมาย ฉบับเดียวกันและต่างฉบับกัน¹²

การใช้และการตีความกฎหมายอาญานั้นผู้ใช้และผู้ตีความจะต้องนำหลักการใช้และ การตีความกฎหมายอาญาทั้ง 4 ประการข้างต้นมาพิจารณาประกอบกัน¹³ ทั้งนี้โดยถือเอาหลัก

⁸ มาตรา 14 เป็นกฎหมายอาญา.

⁹ “นิติวิธี” หมายความว่า วิธีคิด วิธีการศึกษากฎหมาย วิธีการสอนกฎหมาย วิธีการบัญญัติกฎหมาย ตลอดจนวิธีการใช้ และการตีความกฎหมาย

จากความหมายข้างต้น จะเห็นได้ว่า “นิติวิธี” เป็นคำที่มีความหมายกว้าง ซึ่งรวมถึง “การใช้และการตีความ กฎหมาย” ด้วย

ดู อักษราทร จุฬารัตน, การตีความกฎหมาย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์กฎหมายไทย, 2542), น.25-26; กิตติศักดิ์ ปรกติ, อ่วงแล้ว เชิงอรรถที่ 7, น.25.

¹⁰ คณิต ณ นคร, อ่วงแล้ว เชิงอรรถที่ 6, น.78.

¹¹ เพ็งอ่วง, น.69.

อนึ่ง ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร ได้กล่าวถึงแต่เฉพาะหลักการตีความกฎหมายอาญานั้น ไม่ได้กล่าวถึง หลักการใช้กฎหมายอาญาดังแต่อย่างใด

¹² ผู้อ่านสามารถอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักการใช้และการตีความกฎหมายอาญาทั้ง 4 ประการได้ที่ เพ็งอ่วง, น.69-74; แสวง บุญเฉลิมวิภาส, หลักกฎหมายอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2551), น.27-31; กุสุมา เมฆเมฆา และอำนาจ เนตยสุภา “การตีความกฎหมายอาญา”, ใน การใช้การตีความกฎหมาย: งานวิชาการรำลึก ศาสตราจารย์จิตติ ตังศภัทย์ ครั้งที่ 13 (100 ปี ชาตกาลศาสตราจารย์จิตติ ตังศภัทย์), พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: กองทุน ศาสตราจารย์จิตติ ตังศภัทย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552), น.244-245.

¹³ คณิต ณ นคร, อ่วงแล้ว เชิงอรรถที่ 6, น.75.

“การใช้และการตีความตามตัวอักษร” กับ “การใช้และการตีความตามเจตนารมณ์” เป็นแกนนำ¹⁴ ส่วนหลักการใช้และการตีความกฎหมายอาญาประการอื่น ๆ นั้นเป็นเพียงปัจจัยที่จะนำไปหาความหมายที่แท้จริงของตัวบทกฎหมายนั้น ๆ เท่านั้น

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับการใช้และการตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14

จากการศึกษาพบว่าในเรื่องนี้มีปัญหาอยู่ 2 ระดับ ได้แก่ 1) ปัญหาในระดับแนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมาย และ 2) ปัญหาในระดับการใช้และการตีความกฎหมาย

1) ปัญหาในระดับแนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมาย

ปัญหาในระดับแนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายเกิดขึ้นจากการที่ผู้ใช้และผู้ตีความโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าพนักงานตำรวจ มีแนวคิดที่ต้องการจะดำเนินคดีกับบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112¹⁵ ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ เป็นต้น ซึ่งการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์นี้จะถูกผูกโยงเข้ากับมาตรา 14 (3) และ (5) เนื่องจากการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ในบางกรณีนั้นอยู่ในความหมายของการ “นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ เผยแพร่ หรือส่งต่อ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา” ซึ่งเป็นองค์ประกอบภายนอกในส่วนของวัตถุแห่งการกระทำตามมาตรา 14 (3) และ (5) แล้วแต่กรณี ทั้งนี้โดยที่เจ้าพนักงานตำรวจได้แบ่งกลุ่มบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ก) กลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ผลิตเนื้อหา ข) กลุ่มบุคคลที่เป็นผู้แชร์ แสดงความคิดเห็น หรือถูกใจเนื้อหา และ ค) กลุ่มบุคคลที่ไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ใด ๆ เพียงแต่เป็นผู้เข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาเท่านั้น¹⁶ เมื่อแบ่งกลุ่มบุคคลที่เข้าไปมีส่วน

¹⁴ ในการถือเอาหลัก “การใช้และการตีความตามตัวอักษร” กับ “การใช้และการตีความตามเจตนารมณ์” เป็นแกนนำนั้น ผู้ใช้และผู้ตีความจะต้องพิจารณาจากตัวอักษรและเจตนารมณ์ควบคู่กันไป ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้และการตีความ “โดยพิจารณาจากผลที่มุ่งหมาย” (purposive approach) ซึ่งเป็นหลักการใช้และการตีความกฎหมายในระบบกฎหมายสกุลซีวิลลอว์ ไม่ใช่ถือเอาหลักใดก่อนหลักใดหลัง โดยต้องถือว่าทั้งสองหลักนี้มีน้ำหนักเท่ากัน จะต้องใช้ให้สอดคล้องกัน ทั้งตัวอักษรและเจตนารมณ์ จะใช้ตัวอักษรเกินเจตนารมณ์ไม่ได้ และจะใช้เจตนารมณ์เกินตัวอักษรไม่ได้เช่นกัน

ดู อนุพัทธ์ ภูมิสันติ, “การตีความแบบขยายความในกฎหมายอาญา,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560), น.11, 33-35; อักษรพร จุฬารัตน, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 9*, น.56, 64; แสงวณ บุญเฉลิมวิภาส, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 12*, น.28; กุสุมา เมฆเมฆา และอำนาจ เนตยสุภา, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 12*, น.244.

¹⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 ได้บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี”.

¹⁶ “เอามิด ‘จอมส่อง’ เพจหมิ่นสถาบันฯ ไม่ง่าย,” BBC News ไทย, (2560) สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2563, จาก <https://www.bbc.com/thai/39997802>.

เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ออกเป็น 3 กลุ่มข้างต้นแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจได้มีแนวคิดคือ ต้องการที่จะดำเนินคดีกับบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม ไม่เว้นแม้แต่กลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ใด ๆ เพียงแต่เป็นผู้เข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาเท่านั้น¹⁷ แนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายเช่นนี้ถือเป็นรากเหง้าของปัญหา (root cause) ในเรื่องนี้ และได้นำไปสู่ปัญหาในอีกระดับหนึ่งคือปัญหาในระดับการใช้และการตีความกฎหมาย กล่าวโดยขยายความคือ เมื่อผู้ใช้และผู้ตีความมีแนวคิดที่ต้องการจะดำเนินคดีกับบุคคลทั้ง 3 กลุ่มแล้ว ย่อมมีความเป็นไปได้สูงมากที่ผู้ใช้และผู้ตีความจะใช้และตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 เกินเลยไปเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของตน ซึ่งก็คือการดำเนินคดีกับบุคคลทั้ง 3 กลุ่มนั่นเอง

2) ปัญหาในระดับการใช้และการตีความกฎหมาย

ปัญหาในระดับการใช้และการตีความกฎหมายเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาในระดับแนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายที่ต้องการจะดำเนินคดีกับบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าวนี้จะถูกผูกโยงเข้ากับมาตรา 14 (3) และ (5) ขอให้ผู้อ่านพิจารณาตัวอย่างกรณีที่เกิดขึ้นจริงกับการใช้เฟซบุ๊กดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ในปี พ.ศ. 2554 นาวาอากาศเอก อนุดิษฐ์ นาครทรรพ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ยศและตำแหน่งในขณะนั้น) ได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวว่า การแชร์ ถูกใจ หรือแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นโพสต์ที่มีข้อมูล

¹⁷ เว็บไซต์ BBC News ไทยได้รายงานข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ไว้ดังนี้

“...เว็บไซต์บางกอกโพสต์รายงานข่าว โดยอ้างคำให้สัมภาษณ์ของ พล.ต.ท.ฐิติราช หนองหารพิทักษ์ ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง (ยศและตำแหน่งในขณะนั้น) ระบุว่าตำรวจกำลังหาช่องทางเอาผิดบุคคลที่เข้าไปเยี่ยมชมเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาผิดกฎหมายหมิ่นสถาบัน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 แม้พวกเขาจะไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ ทั้งแสดงความคิดเห็น (Post) แบ่งปันเนื้อหา (Share) หรือกดถูกใจ (Like) ก็ตาม...

...พล.ต.ท.ฐิติราชบอกว่าคดีหมิ่นสถาบันเกี่ยวข้องกับบุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ผลิตเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย ผู้ชมที่แสดงความคิดเห็น Share หรือกด Like และผู้อ่านที่ไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ใด ๆ แต่เข้าไป ‘ส่อง’ เฉย ๆ

สำหรับกลุ่มแรกผู้ผลิตได้หลบหนีไปต่างประเทศ และเจ้าหน้าที่รัฐมีทรัพยากรจำกัดในการนำตัวคนกลุ่มนี้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม แม้พยายามติดตามตัว แต่คนเหล่านี้มักอ้างว่าถูกตั้งข้อหาด้วยแรงจูงใจทางการเมือง ส่วนกลุ่มที่ 2 และ 3 ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศ เมื่อมีการดำเนินคดีตามกฎหมายกับกลุ่มที่ Share ข้อความผิดกฎหมาย หลายคนอ้างว่าพวกเขาทำโดยไม่รู้ตัว ตำรวจกำลังเดินหาต่อไปจัดการกลุ่มที่ 3 เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำซ้ำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย

‘กลุ่มที่ 3 เพียงแค่ติดตามและดู พวกเขาไม่ได้ Comment ตำรวจกำลังหาเครื่องมือเพื่อที่จะระบุว่าคนเหล่านั้นเป็นใคร และทำไม่จึงชอบเข้าไปดูเนื้อหาเหล่านั้น’ พล.ต.ท.ฐิติราชกล่าวกับบางกอกโพสต์

พร้อมระบุว่า ‘การดูโพสต์ที่มีเนื้อหาละเมิดกฎหมายหมิ่นสถาบัน อาจเข้าข่ายกระทำความผิด’

อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้นตำรวจจะยังไม่ใช้มาตรการทางกฎหมายต่อคนกลุ่มนี้ ‘ตำรวจจะแค่ติดต่อไป เข้าไปคุย และตักเตือนก่อน’ โดยตำรวจจะคัดกรองว่าใครมีศักยภาพในการทำผิด และในการสอบสวนก็จะดูเป็นกรณี ๆ ไป สำหรับสาเหตุที่ต้องตรวจสอบกลุ่มที่ 3 ก็เพื่อให้แน่ใจว่าพวกเขาจะไม่หลุดเข้าไปในกลุ่มที่ 2...”

ดู เพ็ญอ้าง.

หมิ่นประมาทหรือดูหมิ่นพระมหากษัตริย์นั้นเป็นการกระทำที่มีความผิดตามมาตรา 14 เนื่องจากเป็นการ “เผยแพร่” ข้อมูลต่อในทางอ้อม¹⁸

ตัวอย่างที่ 2 ในปี พ.ศ. 2558 ได้มีการดำเนินคดีกับนายฐนกร (ขอสงวนนามสกุล) ในความผิดตามมาตรา 14 (3) ฐาน “นำเข้า” สู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร โดยคดีนี้มีข้อเท็จจริงอยู่ว่า นายฐนกรได้ถูกโจทก์ฟ้องในเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นโพสต์ที่มีข้อมูลหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์¹⁹

ตัวอย่างที่ 3 ในปี พ.ศ. 2558 พลตำรวจเอก ศรีวราห์ รังสิพราหมณกุล รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ยศและตำแหน่งในขณะนั้น) ได้กล่าวกับผู้สื่อข่าวว่า “...ในความเห็นทางกฎหมายของตนมองว่า การกด Like ก็ถือเป็นการมีเจตนาเผยแพร่ (ตามมาตรา 14 (5)) ข้อความหรือรูปภาพที่เป็นเท็จสู่สาธารณะ และย่อมเห็นผลอยู่แล้ว เพราะข้อความที่กด Like จะถูกนำไปส่งต่อใน Facebook ที่เรียกว่า News Feed ซึ่งก็ถือว่าเป็นการเผยแพร่ทางหนึ่งก็ย่อมผิดกฎหมายไปด้วย ดังนั้นขอให้ประชาชนทุกคนศึกษากฎหมายให้ดี โดยจะบอกไม่รู้ไม่ได้ เช่น แค้มคนมาถูกฟ้องแม้ก็ไม่มีใครยอมได้ แต่เนี่ยเป็นการหมิ่นสถาบันฯ (สถาบันพระมหากษัตริย์) ยิ่งแล้วใหญ่...”²⁰

อนึ่ง นอกจากจะมีการนำมาตรา 112 มาผูกโยงเข้ากับมาตรา 14 (3) และ (5) เพื่อใช้เป็นช่องทางในการดำเนินคดีกับบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์แล้ว ผู้เขียนยังพบอีกด้วยว่าได้มีการนำมาตรา 116 แห่งประมวลกฎหมายอาญา²¹ มาผูกโยงเข้ากับมาตรา 14 (3) และ (5) เช่นกัน ซึ่งการผูกโยงในกรณีหลังนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นช่องทางในการดำเนินคดีกับบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 116 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ขอให้ผู้อ่านพิจารณาตัวอย่างกรณีที่เกิดขึ้นจริงกับการใช้เฟซบุ๊กดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4 ในปี พ.ศ. 2557 พลตำรวจตรี อำนวย นิมมะโน ช่วยราชการรองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล (ยศและตำแหน่งในขณะนั้น) ได้กล่าวกับผู้สื่อข่าวว่า คณะทำงานสอบสวนกองบัญชาการตำรวจนครบาลกำลังประสานความร่วมมือกับตำรวจกองบังคับการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) สืบค้นตรวจสอบบุคคลที่โพสต์ข้อความต่าง ๆ

¹⁸ MThai, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 4*.

¹⁹ “ทหารผู้กล่าวหาจำเลยคดี 112 จากการกด Like เบิกความต่อศาลเล่น Facebook ไม่เป็น,” iLaw, (2558) สืบค้นเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://freedom.ilaw.or.th/thanakorn-case-witness-examination>.

²⁰ “ฟังให้ชัด! ตำรวจย้ำ กด Like ข้อความหมิ่นเบื้องสูงก็ติดคุกได้,” Kapook, (2558) สืบค้นเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2563, จาก https://highlight.kapook.com/view/130383?fbclid=IwAR0JFlcSfAOL8d1CHn71gZqCqjBUcEOli-g4IOEMFQfJxy_7HYFj4lQn7M.

²¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 116 ได้บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต

(1) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล โดยใช้กัลลังข่มขื่นใจหรือใช้กัลลังประทุษร้าย

(2) เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือ

(3) เพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี”.

ลงอินเทอร์เน็ต คัดค้านต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และกฏอัยการศึก เพื่อขออนุมัติ ศาลออกหมายจับและดำเนินคดี รวมถึงบุคคลที่โพสต์ข้อความใน Social Network นัดหมาย ประชาชนร่วมกิจกรรมต่อต้านทุกรูปแบบ เพราะถือว่ามีความผิดตามมาตรา 116 ส่วนผู้ที่แชร์ข้อความ ลักษณะดังกล่าวต่อ ๆ กันไป ถือว่ามีความผิดด้วย ทั้งนี้การโพสต์ข้อความเชิญชวนให้ต่อต้าน คสช. ถือว่ามีความผิดแน่นอน เพราะเป็นการชวนคนให้มาชุมนุม หรือการแสดงความชื่นชอบด้วยการกด ใจใจถือว่ามีความผิดเช่นกัน เพราะเป็นการกระจ่ายข่าวโดยคอมพิวเตอร์ แม้ว่าจะไม่ได้เป็นผู้เขียน ขึ้นเองก็ตาม²²

หากพิจารณาจากจุดนี้แล้วจะเห็นได้ว่า แนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายที่ต้องการ จะดำเนินคดีกับบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคม ออนไลน์นั้นได้นำไปสู่ “รูปแบบ” การใช้และการตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 (3) และ (5) ซึ่งในเวลาต่อมาผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายได้มี แนวคิดที่ต้องการจะดำเนินคดีกับบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 116 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ด้วย จึงได้นำรูปแบบการใช้และการตีความกฎหมายในกรณีก่อน (ตาม ตัวอย่างที่ 1) มาใช้กับกรณีหลัง (ตามตัวอย่างที่ 4)²³

เมื่อเกิดเป็นรูปแบบการใช้และการตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 (3) และ (5) ในลักษณะนี้แล้ว ต่อไปในภายภาคหน้ามีความ เป็นไปได้ว่าผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายจะนำรูปแบบการใช้และการตีความกฎหมายในลักษณะนี้ไปเป็น แนวทางในการใช้และการตีความมาตรา 14 ส่วนที่เหลือ เพราะส่วนที่เหลือของมาตรา 14 ไม่ว่าจะเป็น อนุมาตราหนึ่ง อนุมาตราสอง อนุมาตราสี่ และวรรคสอง (บางส่วน) ต่างก็มีองค์ประกอบภายนอก ในส่วนของการกระทำเหมือนกับอนุมาตราสาม คือการ “นำเข้า” สู่ระบบคอมพิวเตอร์ และวรรคสอง (อีกบางส่วน) นั้นมีองค์ประกอบภายนอกในส่วนของการกระทำเหมือนกับอนุมาตราห้า คือการ “เผยแพร่” หรือ “ส่งต่อ” นั่นเอง

รูปแบบการใช้และการตีความกฎหมายในลักษณะนี้มีปัญหาเป็นที่น่าสงสัยว่า ผู้ใช้และ ผู้ตีความกฎหมายได้ใช้และตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 โดยพิเคราะห์จากตัวอักษรและเจตนารมณ์ควบคู่กันตามหลักการใช้และการตีความ “โดยพิจารณาจากผลที่มุ่งหมาย” หรือไม่ ซึ่งปัญหานี้ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงต่อไปในหัวข้อที่ 3

²² “เอาจริง!! ล่าตัว Post ด้าน คสช. กด Share - Like โดนด้วย,” Sanook, (2557) สืบค้นเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://www.sanook.com/news/1611845/>.

²³ รูปแบบการใช้และการตีความกฎหมายทั้งในกรณีก่อนและกรณีหลังนั้นนอกจากใช้เป็นช่องทางในการดำเนินคดีกับ บุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 และมาตรา 116 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์แล้ว ในบาง กรณียังใช้เป็นช่องทางในการกดปราบประชาชนที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ไม่ให้เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลคอมพิวเตอร์เหล่านั้นด้วย เช่น การที่เจ้าพนักงานตำรวจกล่าวกับผู้สื่อข่าวว่า การถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นโพสต์ที่มีข้อมูลหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ หรือเป็นโพสต์ที่มีข้อมูลคัดค้านต่อต้านรัฐบาล ถือว่ามีความผิดเพราะเป็นการ “เผยแพร่” ทางหนึ่ง (ดูตัวอย่างที่ 3-4).

3. ความหมายในทางกฎหมายและขอบเขตของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 กับการใช้เฟซบุ๊ก

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะกล่าวถึงความหมายในทางกฎหมายและขอบเขตของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 กับการใช้เฟซบุ๊ก โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 หัวข้อย่อย ได้แก่ 3.1 ความหมายในทางกฎหมายของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 และ 3.2 ขอบเขตของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 กับการใช้เฟซบุ๊ก โดยแต่ละหัวข้อย่อยนั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ความหมายในทางกฎหมายของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14

การที่จะทราบถึงขอบเขตของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ได้นั้น เบื้องต้นจะต้องทราบเสียก่อนว่าถ้อยคำทั้ง 3 คำนี้มีความหมายในทางกฎหมายว่าอย่างไร

ในหัวข้อที่ 3.1 นี้ผู้เขียนได้นำหลักการตีความกฎหมายอาญาทั้ง 4 ประการที่ได้กล่าวมาแล้วก่อนหน้านี้มาปรับใช้เพื่อวิเคราะห์หาความหมายในทางกฎหมายของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14

1) การตีความตามตัวอักษร คือการวิเคราะห์จากถ้อยคำในตัวบทกฎหมาย สำหรับถ้อยคำในมาตรา 14 ที่จะนำมาทำการวิเคราะห์มีอยู่ 3 คำ ได้แก่คำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ”

คำว่า “นำเข้า” เป็นการนำเอาคำสองคำมารวมเข้ากันแล้วเกิดเป็นความหมายใหม่ คือคำว่า “นำ” เป็นคำกริยาหมายความว่า พา²⁴ กับคำว่า “เข้า” เป็นคำกริยาเช่นเดียวกันหมายความว่า อาการที่เคลื่อนไปข้างในหรือทำให้เคลื่อนไปข้างใน²⁵ เมื่อนำมารวมเข้ากันแล้วจึงหมายความว่า พาเคลื่อนไปข้างใน ดังนั้น ถ้อยคำที่ได้รับการบัญญัติไว้ในมาตรา 14 (1) (2) (3) และ (4) ที่ว่า “นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์” จึงหมายความว่า พาข้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนไปข้างในระบบคอมพิวเตอร์

ส่วนคำที่สองคือคำว่า “เผยแพร่” เป็นคำกริยาหมายความว่า โฆษณาให้แพร่หลาย²⁶ ดังนั้น ถ้อยคำที่ได้รับการบัญญัติไว้ในมาตรา 14 (5) ที่ว่า “เผยแพร่ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์” จึงหมายความว่า โฆษณาให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์

²⁴ “พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554,” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, (2554) สืบค้นเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2563, จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/index.php>.

²⁵ เพิ่งอ้าง.

²⁶ เพิ่งอ้าง.

สุดท้ายคำที่สามคือคำว่า “ส่งต่อ” เป็นการนำเอาคำสองคำมารวมเข้ากันแล้วเกิดเป็นความหมายใหม่ คือคำว่า “ส่ง” เป็นคำกริยาหมายความว่า **ทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเคลื่อนพันจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมายด้วยอาการต่าง ๆ กัน**²⁷ กับคำว่า “ต่อ” เป็นคำกริยาเช่นเดียวกันหมายความว่า **เพิ่มให้ยึดออกไป**²⁸ เมื่อนำมารวมเข้ากันแล้วจึงหมายความว่า **ทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเคลื่อนพันจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในลักษณะที่เพิ่มให้ยึดออกไป เพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมายด้วยอาการต่าง ๆ กัน** ดังนั้น ถ้อยคำที่ได้รับการบัญญัติไว้ในมาตรา 14 (5) ที่ว่า “**ส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์**” จึงหมายความว่า **ทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนพันจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในลักษณะที่เพิ่มให้ยึดออกไป เพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมายด้วยอาการต่าง ๆ กัน**

2) การตีความตามเจตนารมณ์ คือการพิเคราะห์จากความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมายสำหรับความมุ่งหมายของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 นั้นสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

คำว่า “นำเข้า” ตามมาตรา 14 (1) (2) (3) และ (4) มีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็นการพาข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะตามที่มาตรา 14 ได้บัญญัติไว้เคลื่อนไปข้างในระบบคอมพิวเตอร์ เพราะการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหาย²⁹ ประกอบกับเมื่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ได้เคลื่อนไปข้างในระบบคอมพิวเตอร์แล้วย่อมง่ายแก่การทำสำเนา (copy) เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้น

ส่วนคำว่า “เผยแพร่” ตามมาตรา 14 (5) มีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็นการโฆษณาให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะตามที่มาตรา 14 ได้บัญญัติไว้ เพราะการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหาย³⁰ เพิ่มขึ้นเป็นวงกว้างหลังจากการ “นำเข้า”

สุดท้ายคำว่า “ส่งต่อ” ตามมาตรา 14 (5) มีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็นการทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะตามที่มาตรา 14 ได้บัญญัติไว้เคลื่อนพันจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในลักษณะที่เพิ่มให้ยึดออกไป เพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมายด้วยอาการต่าง ๆ กัน เพราะการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหาย³¹ เพิ่มขึ้นหลังจากการ “นำเข้า” ทั้งนี้แม้ว่าในบางกรณีความเสียหายนั้นจะไม่ได้เป็นวงกว้างเท่ากับการ “เผยแพร่” ก็ตาม

3) การตีความตามประวัติความเป็นมาของกฎหมาย คือการพิเคราะห์จากประวัติศาสตร์ในการบัญญัติและการแก้ไขเพิ่มเติมตัวบทกฎหมาย

²⁷ พึ่งอ้าง.

²⁸ พึ่งอ้าง.

²⁹ มีข้อสังเกตเพิ่มเติมอยู่ 2 ประการดังนี้ ประการที่หนึ่ง ตามมาตรา 14 (1) และวรรคสอง เพียงแค่ว่าจะเกิดความเสียหาย รัฐก็ได้กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำดังกล่าวแล้ว และประการที่สอง นอกจากก่อให้เกิดความเสียหายแล้ว การกระทำดังกล่าวในบางกรณียังกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐ (มาตรา 14 (2) และ (3)) ความปลอดภัยสาธารณะ เศรษฐกิจของประเทศ โครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ (มาตรา 14 (2)) และศีลธรรมอันดีของประชาชน (มาตรา 14 (4)) อีกด้วย.

³⁰ ดู เชิงอรรถที่ 29.

³¹ ดู เชิงอรรถที่ 29.

ก่อนที่มาตรา 14 จะมีผลใช้บังคับ ในขั้นของการร่างมาตรา 14 ผู้ร่างได้นำอนุสัญญาอาชญากรรมไซเบอร์ (Convention on Cybercrime) มาใช้เป็นแนวทางในการร่าง³² แม้ว่าในช่วงแรกของการร่าง (ร่างปี พ.ศ. 2546) ผู้ร่างจะไม่ได้ใช้คำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่”³³ และ “ส่งต่อ”³⁴ แต่ในช่วงท้ายของการร่าง (ร่างปี พ.ศ. 2549) ก็ได้มีการนำถ้อยคำทั้ง 3 คำนี้มาใช้เป็นครั้งแรก

โดยคำว่า “นำเข้า” ร่างขึ้นจากคำว่า “input” ในมาตรา 7³⁵ และ “any input” มาตรา 8³⁶ แห่งอนุสัญญาอาชญากรรมไซเบอร์

³² “อนุสัญญาอาชญากรรมไซเบอร์” เป็นอนุสัญญาที่จัดทำขึ้นโดยสภายุโรป (Council of Europe) ที่เมืองสตราสบูร์ก ประเทศฝรั่งเศส และได้รับการรับรองจากคณะรัฐมนตรีแห่งสภายุโรป (Committee on Ministers of the Council of Europe) เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 โดยได้เปิดให้มีการลงนามที่เมืองบูดาเปสต์ ประเทศฮังการี เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 และอนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์หลักของอนุสัญญานี้มีอยู่ 3 ประการด้วยกัน ได้แก่

1) เพื่อให้กฎหมายว่าด้วยอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ภายในประเทศต่าง ๆ มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2) เพื่อให้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภายในประเทศต่าง ๆ มีการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวน และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ตลอดจนการรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ

3) เพื่อเร่งรัดให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศและบรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้

ณ ปัจจุบันมี 65 ประเทศที่ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้ ในขณะที่อีก 3 ประเทศได้ลงนามในอนุสัญญานี้แต่ยังไม่ได้ให้สัตยาบัน สำหรับประเทศไทยนั้นทั้งไม่ได้ลงนามและไม่ได้ให้สัตยาบันแต่ก็นำอนุสัญญานี้มาใช้เป็นแนวทางในการร่างมาตรา 14

ดู สราวุธ ปิตียาศักดิ์, คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 พร้อมด้วยประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2561), น.323-324; “Convention on Cybercrime (Details of Treaty No. 185),” Council of Europe, (2004) accessed 6 April 2020, from <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/185>; “Convention on Cybercrime (Chart of Signatures and Ratifications of Treaty 185),” Council of Europe, (2004) accessed 6 April 2020, from https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/185/signatures?p_auth=REAAhZZ7.

³³ ร่างปี พ.ศ. 2546 ใช้คำว่า “ทำให้แพร่หลาย”.

³⁴ ร่างปี พ.ศ. 2546 ใช้คำว่า “ส่งผ่าน”.

³⁵ Convention on Cybercrime, Article 7, Computer-related forgery “Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law, when committed intentionally and without right, the input, alteration, deletion, or suppression of computer data, resulting in inauthentic data with the intent that it be considered or acted upon for legal purposes as if it were authentic, regardless whether or not the data is directly readable and intelligible. A Party may require an intent to defraud, or similar dishonest intent, before criminal liability attaches.”.

³⁶ Convention on Cybercrime, Article 8(a), Computer-related fraud “Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law, when committed intentionally and without right, the causing of a loss of property to another person by: (a) any input, alteration, deletion or suppression of computer data”.

ส่วนคำว่า “เผยแพร่”³⁷ ร่างขึ้นจากคำว่า “distribution” และ “distributing” ในมาตรา 9³⁸ แห่งอนุสัญญาอาชญากรรมไซเบอร์

สุดท้ายคำว่า “ส่งต่อ”³⁹ ร่างขึ้นจากคำว่า “transmitting” ในมาตรา 9⁴⁰ แห่งอนุสัญญาอาชญากรรมไซเบอร์

เมื่อทราบว่าคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ร่างขึ้นจากคำว่า “input” “any input” “distribution” “distributing” และ “transmitting” ในมาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9 แล้วแต่กรณี แห่งอนุสัญญาอาชญากรรมไซเบอร์แล้ว ลำดับต่อไปคือการพิจารณาว่าอนุสัญญานี้ได้บัญญัติ “นิยาม” ของถ้อยคำดังกล่าวไว้หรือไม่ ซึ่งจากการพิจารณาพบว่ามาตรา 1 อันเป็นมาตราที่ได้บัญญัตินิยามของถ้อยคำที่ปรากฏอยู่ในอนุสัญญานี้ไว้ไม่ได้บัญญัตินิยามของถ้อยคำดังกล่าวไว้แต่อย่างใด⁴¹ ในส่วนของเอกสารคำอธิบายรายละเอียดของอนุสัญญาอาชญากรรมไซเบอร์ (Explanatory Report to the Convention on Cybercrime) ก็ไม่ได้อธิบายความหมายของคำว่า “input” ในมาตรา 7 และ “any input” ในมาตรา 8 ไว้เช่นกัน ทว่าเอกสารฉบับนี้ได้อธิบายความหมายของคำว่า “distribution” “distributing” และ “transmitting” ในมาตรา 9 ไว้ในข้อ 96 ดังนี้ “*‘Distribution’ is the active dissemination of the material. Sending child pornography through a computer system to another person would be addressed by the offence of ‘transmitting’ child pornography.*”⁴²

4) การตีความตามความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมาย คือการวิเคราะห์จากความสัมพันธ์กันระหว่างตัวบทกฎหมายนั้น ๆ กับตัวบทกฎหมายอื่น ๆ ในกฎหมายฉบับเดียวกันและต่างฉบับกัน

การวิเคราะห์จากความสัมพันธ์กันระหว่างมาตรา 14 กับตัวบทกฎหมายอื่น ๆ ในกฎหมายฉบับเดียวกัน พบว่าในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 นอกจากได้มีการใช้คำว่า “นำเข้า” ในมาตรา 14 แล้ว ยังใช้ในมาตรา 16 บรรทัดหนึ่ง ส่วนคำว่า

³⁷ ร่างปี พ.ศ. 2546 ผู้ร่างใช้คำว่า “ทำให้แพร่หลาย” ต่อมาร่างปี พ.ศ. 2549 ผู้ร่างได้เปลี่ยนมาใช้คำว่า “เผยแพร่” แทน.

³⁸ ดู เชิงอรรถที่ 40.

³⁹ ร่างปี พ.ศ. 2546 ผู้ร่างใช้คำว่า “ส่งผ่าน” ต่อมาร่างปี พ.ศ. 2549 ผู้ร่างได้เปลี่ยนมาใช้คำว่า “ส่งต่อ” แทน

⁴⁰ Convention on Cybercrime, Article 9(1)(a) and (c), Offences related to child pornography “(1) Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law, when committed intentionally and without right, the following conduct: (a) producing child pornography for the purpose of its distribution through a computer system; (c) distributing or transmitting child pornography through a computer system”.

⁴¹ มาตรา 1 แห่งอนุสัญญาอาชญากรรมไซเบอร์ได้บัญญัตินิยามของถ้อยคำไว้เพียง 4 คำเท่านั้น ได้แก่คำว่า “computer system” “computer data” “service provider” และ “traffic data”.

ดู “Convention on Cybercrime,” Council of Europe, (2004) accessed 8 April 2020, from <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/185>.

⁴² ดู “Explanatory Report to the Convention on Cybercrime,” Council of Europe, (2004) accessed 8 November 2020, from <https://rm.coe.int/16800ccea5b>.

“เผยแพร่” ยังใช้ในมาตรา 13 มาตรา 16/1 (2) และมาตรา 21 วรรคหนึ่ง แต่คำว่า “ส่งต่อ” นั้นไม่ได้ใช้ในมาตราอื่นด้วย ทั้งนี้แม้ว่าจะได้มีการใช้คำว่า “นำเข้า” และ “เผยแพร่” ในมาตราอื่นนอกจากมาตรา 14 แต่มาตราอื่นนั้นก็ไม่ได้บัญญัตินิยามของถ้อยคำดังกล่าวไว้แต่อย่างใด

ส่วนการพิเคราะห์จากความสัมพันธ์กันระหว่างมาตรา 14 กับตัวบทกฎหมายอื่น ๆ ในกฎหมายต่างฉบับกันนั้น ผู้เขียนได้นำประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาทำการพิเคราะห์ ในส่วนของประมวลกฎหมายอาญามาตราที่นำมาทำการพิเคราะห์คือ มาตรา 280/1 มาตรา 287 (1) มาตรา 287/1 และมาตรา 287/2 (1) เนื่องจากทั้ง 4 มาตรานี้ได้บัญญัติองค์ประกอบภายนอกในส่วนของวัตถุแห่งการกระทำไว้ใกล้เคียงกับมาตรา 14 (4) ประกอบกับทั้ง 4 มาตรานี้ได้นำคำว่า “นำเข้า”⁴³ “เผยแพร่”⁴⁴ และ “ส่งต่อ”⁴⁵ มาใช้เป็นองค์ประกอบภายนอกในส่วนของกรกระทำเช่นเดียวกับมาตรา 14 ทั้งนี้ภายหลังจากการพิเคราะห์แล้วพบว่า แม้ว่าทั้ง 4 มาตรานี้จะได้นำถ้อยคำดังกล่าวมาใช้ แต่ทั้ง 4 มาตรานี้ก็ไม่ได้บัญญัตินิยามของถ้อยคำดังกล่าวไว้แต่อย่างใด ในส่วนของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 นั้นมาตราที่นำมาทำการพิเคราะห์คือ มาตรา 4 เนื่องจากมาตรานี้ได้บัญญัตินิยามของคำว่า “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” ไว้ โดยได้ให้ความหมายไว้ว่า “*ทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน โดยการแสดง การบรรยาย การสวด การบรรเลง การทำให้ปรากฏด้วยเสียงและหรือภาพ การก่อสร้าง การจำหน่าย หรือโดยวิธีอื่นใดซึ่งงานที่ได้จัดทำขึ้น*” ทั้งนี้ภายหลังจากการพิเคราะห์แล้วพบว่า คำว่า “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 คือการ “*ทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน*” ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดง เสียง ภาพ เป็นต้น ซึ่งการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนในรูปแบบต่าง ๆ นั้นโดยสภาพแล้วก็คือการ “*โฆษณาให้แพร่หลาย*” นั่นเอง

โดยสรุป เมื่อผู้เขียนได้นำหลักการตีความกฎหมายอาญาทั้ง 4 ประการมาพิจารณาประกอบกันแล้ว พบว่าคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 มีความหมายในทางกฎหมายดังต่อไปนี้ 1) คำว่า “นำเข้า” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ หมายความว่า พาช้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนไปข้างใน 2) คำว่า “เผยแพร่” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ หมายความว่า โฆษณาให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ และ 3) คำว่า “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ หมายความว่า ทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนพ้นจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในลักษณะที่เพิ่มให้ยืดอกออกไป เพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมายด้วยอาการต่าง ๆ กัน

3.2 ขอบเขตของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 กับการใช้เฟซบุ๊ก

เมื่อทราบถึงความหมายในทางกฎหมายของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แล้ว ผู้เขียนได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในหัวข้อที่ 3.1

⁴³ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 287 (1) และมาตรา 287/2 (1).

⁴⁴ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 280/1.

⁴⁵ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 280/1 และมาตรา 287/1.

มาเป็นฐานในการวิเคราะห์ขอบเขตของถ้อยคำทั้ง 3 คำนี้กับการใช้เฟซบุ๊กในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ไม่ถือเป็นการนำเข้าสู่เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 และกลุ่มที่ถือเป็นการนำเข้าสู่เผยแพร่ หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 โดยแต่ละกลุ่มนั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 กลุ่มที่ไม่ถือเป็นการนำเข้าสู่เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14

กลุ่มที่ไม่ถือเป็นการนำเข้าสู่เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ได้แก่การใช้เฟซบุ๊กในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1) การเพิ่มเป็นเพื่อน (add friend) และการเป็นเพื่อน (friend) กับบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊ก 2) การติดตาม (follow) บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊ก 3) การถูกใจหรือติดตามเพจในเฟซบุ๊ก 4) การสนทนา (chat) ในเฟซบุ๊ก (เฉพาะในส่วนของผู้รับ) 5) การเปิดการแจ้งเตือน (turn on notifications) โพสต์ในเฟซบุ๊ก 6) การเข้าร่วมกลุ่ม (group) ในเฟซบุ๊ก 7) การเข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาในเฟซบุ๊ก 8) การถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊ก 9) การรักเลย ห่วงใย ฮ่า ๆ ว้าว เศร้า หรือโกรธโพสต์ในเฟซบุ๊ก และ 10) การแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก ทั้งนี้ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1) การเพิ่มเป็นเพื่อนและการเป็นเพื่อนกับบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊ก⁴⁶ เพราะผู้ที่เพิ่มเป็นเพื่อนและผู้ที่เป็นเพื่อนกับบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กไม่ได้มีการกระทำให้เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ และเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ยกตัวอย่างเช่น บัญชีผู้ใช้ของนาย A ในเฟซบุ๊กเป็นเพื่อนกับบัญชีผู้ใช้ของนาย B ในเฟซบุ๊ก โดยที่บัญชีผู้ใช้ของนาย B ในเฟซบุ๊กนั้นได้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่านาย B เป็นผู้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ นาย A ไม่ได้เป็นผู้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์แต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ การที่บัญชีผู้ใช้ของนาย A ในเฟซบุ๊กเป็นเพื่อนกับบัญชีผู้ใช้ของนาย B ในเฟซบุ๊ก จึงไม่ถือเป็นการนำเข้าสู่เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แต่อย่างใด

2) การติดตามบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊ก⁴⁷ เพราะผู้ที่ติดตามไม่ได้มีการกระทำให้เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ และเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ยกตัวอย่างเช่น นาย A ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กติดตามบัญชีผู้ใช้ของนาย B ในเฟซบุ๊ก โดยที่บัญชีผู้ใช้ของนาย B ในเฟซบุ๊กนั้นได้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่านาย B เป็นผู้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ นาย A ไม่ได้เป็นผู้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์แต่อย่างใด

⁴⁶ “การเพิ่มเป็นเพื่อน” กับบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊ก หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ (account) ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งส่งคำขอเพิ่มเป็นเพื่อนกับบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่ง ส่วน “การเป็นเพื่อน” กับบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กนั้น หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งเป็นเพื่อนกับบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่ง.

⁴⁷ หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งติดตามบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่ง.

ด้วยเหตุนี้ การที่นาย A ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กติดตามบัญชีผู้ใช้ของนาย B ในเฟซบุ๊ก จึงไม่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แต่อย่างใด

3) การถูกใจหรือติดตามเพจในเฟซบุ๊ก⁴⁸ เพราะผู้ที่ถูกใจและผู้ติดตามไม่ได้มีการกระทำที่เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ และเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ยกตัวอย่างเช่น นาย A ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กถูกใจเพจในเฟซบุ๊กเพจหนึ่ง โดยที่เพจในเฟซบุ๊กนั้นได้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่าผู้ดูแล (admin) เพจในเฟซบุ๊กเป็นผู้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ นาย A ไม่ได้เป็นผู้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์แต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ การที่นาย A ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กถูกใจเพจ จึงไม่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แต่อย่างใด

4) การสนทนาในเฟซบุ๊ก⁴⁹ (เฉพาะในส่วนของผู้รับ) แม้ข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอที่รับจะมีลักษณะเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 14 ได้บัญญัติไว้ ก็ไม่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แม้ว่าผู้รับได้รักเลย (love) ฮ่า ๆ (haha) ว้าว (wow) เศร้า (sad) โกรธ (angry) ถูกใจ (like) หรือไม่ถูกใจ (dislike) ข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอที่รับนั้นก็ตาม ทั้งนี้เพราะผู้รับนั้นไม่ได้มีการกระทำที่เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ และเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ยกตัวอย่างเช่น นาย A ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กส่งข้อความที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ไปยังบัญชีผู้ใช้ของนาย B ในเฟซบุ๊ก โดยที่บัญชีผู้ใช้ของนาย B ในเฟซบุ๊กได้ถูกใจข้อความที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์นั้น จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่านาย A เป็นผู้ส่งข้อความที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ นาย B ไม่ได้เป็นผู้ส่งข้อความที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์แต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ การที่นาย B ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กถูกใจข้อความที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ จึงไม่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แต่อย่างใด

5) การเปิดการแจ้งเตือนโพสต์ในเฟซบุ๊ก⁵⁰ เพราะผู้ที่เปิดการแจ้งเตือนโพสต์ในเฟซบุ๊กไม่ได้มีการกระทำที่เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ และเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ยกตัวอย่างเช่น นาย A ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กโพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ และนาย B ได้ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กเปิดการแจ้งเตือนโพสต์ดังกล่าว จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่านาย A เป็นผู้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ นาย B ไม่ได้เป็นผู้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์แต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ การที่นาย B เปิดการแจ้งเตือนโพสต์ในเฟซบุ๊ก จึงไม่ถือเป็น

⁴⁸ “การถูกใจ” เพจในเฟซบุ๊ก หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งถูกใจเพจ (page) ในเฟซบุ๊กเพจหนึ่ง ส่วน “การติดตาม” เพจในเฟซบุ๊กนั้น หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งติดตามเพจในเฟซบุ๊กเพจหนึ่ง.

⁴⁹ หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งส่งข้อความ รูปภาพ (photo) หรือวิดีโอ (video) ไปยังบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่งหรือไปยังเพจในเฟซบุ๊กเพจหนึ่ง ผ่านเมนู (menu) รับส่งข่าวสารที่เรียกว่า messenger.

⁵⁰ หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งเปิดการแจ้งเตือนโพสต์ของบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่งหรือของเพจในเฟซบุ๊กเพจหนึ่ง.

การนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แต่อย่างใด อนึ่ง การเปิดการแจ้งเตือนโพสต์ในเฟซบุ๊กนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เฟซบุ๊กแจ้งไปยังบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กที่เปิดการแจ้งเตือนทราบว่าบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีใดบ้างที่แสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ที่เปิดการแจ้งเตือนนั้น จึงกล่าวได้ว่า การเปิดการแจ้งเตือนโพสต์ในเฟซบุ๊กเป็นการใช้สิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน ซึ่งสิทธิดังกล่าวนี้ได้รับการบัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 25 วรรคหนึ่ง

6) การเข้าร่วมกลุ่มในเฟซบุ๊ก⁵¹ เพราะผู้ที่เข้าร่วมกลุ่มในเฟซบุ๊กไม่ได้มีการกระทำที่เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ และเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ยกตัวอย่างเช่น บัญชีผู้ใช้ของนาย A ในเฟซบุ๊กและบัญชีผู้ใช้ของนาย B ในเฟซบุ๊กต่างเป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีชื่อว่า Law MFU โดยที่บัญชีผู้ใช้ของนาย A ในเฟซบุ๊กได้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ลงในกลุ่มดังกล่าว จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่านาย A เป็นผู้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ นาย B ไม่ได้เป็นผู้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์แต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ การที่นาย B เป็นสมาชิกของกลุ่มดังกล่าว จึงไม่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แต่อย่างใด

7) การเข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาในเฟซบุ๊ก⁵² เพราะผู้ที่เข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาในเฟซบุ๊กไม่ได้มีการกระทำที่เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ และเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ยกตัวอย่างเช่น นาย A ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กโพสต์ข้อความที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ และนาย B ได้ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กเข้าไปชมข้อความดังกล่าว จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่านาย A เป็นผู้นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ นาย B ไม่ได้เป็นผู้นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์แต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ การที่นาย B เข้าไปชมเนื้อหาในเฟซบุ๊ก จึงไม่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แต่อย่างใด อนึ่ง การเข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาในเฟซบุ๊กนั้นเป็นการใช้สิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน ซึ่งสิทธิดังกล่าวนี้ได้รับการบัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 25 วรรคหนึ่ง

8) การถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊ก⁵³ การถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊กเป็นการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งเสรีภาพดังกล่าวนี้ได้รับการบัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 34 วรรคหนึ่ง และมาตรา 14 มีฐานะเป็นข้อจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ด้วยเหตุนี้ หากการถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊กถือเป็นการนำเข้า

⁵¹ หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งเป็นสมาชิก (member) ของกลุ่มในเฟซบุ๊กกลุ่มหนึ่ง.

⁵² หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งเข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาในเฟซบุ๊กโดยที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีนั้นไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ใด ๆ กับเนื้อหาในเฟซบุ๊กนั้น.

⁵³ หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งถูกใจโพสต์ของบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่งหรือของเพจในเฟซบุ๊กเพจหนึ่ง.

เผยแพร่ หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 (และการกระทำของผู้ที่ถูกโจทก์ฟ้องในเฟซบุ๊ก ครอบงำประกอบภายในของอนุमतานั้น ๆ) ผู้ที่ถูกโจทก์ฟ้องในเฟซบุ๊กก็มีความผิดตามมาตรา 14 แต่หากไม่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ผู้ที่ถูกโจทก์ฟ้องในเฟซบุ๊กก็ไม่มีผิดตามมาตรา 14 แต่อย่างใด ซึ่งในกรณีหลังนี้คือการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามปกติของประชาชนนั่นเอง

ในการวิเคราะห์ว่าการถูกโจทก์ฟ้องในเฟซบุ๊กถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ หรือส่งต่อ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 หรือไม่นั้น ผู้เขียนได้นำความหมายในทางกฎหมายของถ้อยคำ ทั้ง 3 คำนี้ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ในหัวข้อที่ 3.1 มาเป็นฐานในการวิเคราะห์ เริ่มต้นที่คำว่า “นำเข้า” เห็นว่า ไม่ถือเป็นการนำเข้าซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 เนื่องจากผู้ที่ถูกโจทก์ฟ้องในเฟซบุ๊ก ไม่ได้มีการกระทำที่เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ยกตัวอย่างเช่น นาย A ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กโพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ และนาย B ได้ใช้ บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กถูกโจทก์ฟ้องดังกล่าว จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่านาย A เป็นผู้โพสต์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ นาย B ไม่ได้เป็นผู้โพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์แต่อย่างใด ส่วนคำว่า “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” นั้นหากพิจารณาจาก ตัวอักษรแต่เพียงอย่างเดียวโดยที่ไม่ได้พิจารณาจากเจตนารมณ์ด้วย การถูกโจทก์ฟ้องในเฟซบุ๊กอาจ ได้รับการตีความว่าเป็นการเผยแพร่และส่งต่อได้ เหตุที่เป็นการเผยแพร่เพราะเป็นการโฆษณาให้ แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ส่วนเหตุที่เป็นการส่งต่อเพราะเป็นการทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ เคลื่อนพันจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในลักษณะที่เพิ่มให้ยืดอกออกไป ทั้งนี้เพราะการที่บัญชีผู้ใช้ใน เฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งได้ถูกโจทก์ฟ้องในเฟซบุ๊กนั้น การถูกโจทก์ฟ้องดังกล่าวเฟซบุ๊กโดยระบบขั้นตอนวิธีหรือ อัลกอริทึม (algorithm) จะสุ่ม (random) แจกจ่ายบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่งที่เป็นเพื่อน (หรือ ที่ติดตาม) ทราบในฐานะ “ข่าวใหม่” หรือที่เรียกว่า “news feed” แต่หากพิจารณาจากเจตนารมณ์ ของการเผยแพร่ที่มีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็นการโฆษณา ให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะตามที่มาตรา 14 ได้บัญญัติไว้ เพราะการกระทำ ดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้นเป็นวงกว้างภายหลังจากการนำเข้า และเจตนารมณ์ของการ ส่งต่อที่มีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็นการทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ที่มีลักษณะตามที่มาตรา 14 ได้บัญญัติไว้เคลื่อนพันจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในลักษณะที่เพิ่ม ให้ยืดอกออกไป เพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมายด้วยอาการต่าง ๆ กัน เพราะการกระทำดังกล่าว ก่อให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้นภายหลังจากการนำเข้า ทั้งนี้แม้ว่าในบางกรณีความเสียหายนั้น จะไม่ได้เป็นวงกว้างเท่ากับการเผยแพร่ก็ตาม เห็นว่า ไม่ถือเป็นการเผยแพร่และส่งต่อ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 เพราะการที่เฟซบุ๊กโดยระบบขั้นตอนวิธีหรืออัลกอริทึมแจ้ง การถูกโจทก์ฟ้องในเฟซบุ๊กไปยังบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่งที่เป็นเพื่อน (หรือที่ติดตาม) ทราบ ในฐานะ “ข่าวใหม่” หรือที่เรียกว่า “news feed” นั้นเป็นระบบการแจ้งให้ทราบแบบสุ่ม ไม่ใช่ระบบ การแจ้งให้ทราบแบบสม่ำเสมอ เนื่อง การใช้และการตีความคำว่า “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” รูปแบบนี้ ผู้เขียนมีความคิดเห็นต่อไปว่า เป็นการใช้และการตีความถ้อยคำที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ

กฎหมายและสอดคล้องกับอุดมการณ์ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามปกติ

9) การรักเลย ห่วงใย ฮ่า ๆ ว้าว เศร้า หรือโกรธโพสต์ในเฟซบุ๊ก⁵⁴ ไม่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ทั้งนี้ด้วยเหตุผลเดียวกันกับการถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊กตามที่ได้อธิบายมาแล้วก่อนหน้านี้⁵⁵

10) การแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก⁵⁶ ไม่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ทั้งนี้ด้วยเหตุผลเดียวกันกับการถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊กตามที่ได้อธิบายมาแล้วก่อนหน้านี้⁵⁷

3.2.2 กลุ่มที่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14

กลุ่มที่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ในกรณีที่ถือเป็นการนำเข้าซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ได้แก่การใช้เฟซบุ๊กในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1) การโพสต์ในเฟซบุ๊ก 2) การแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก (เฉพาะในส่วนของการแสดงความคิดเห็น) 3) การสนทนาในเฟซบุ๊ก (เฉพาะในส่วนของผู้ส่ง) 4) การเพิ่มสตอรี่ (add story) ในเฟซบุ๊ก 5) การถ่ายทอดสด (live) ในเฟซบุ๊ก ส่วนในกรณีที่ถือเป็นการเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ได้แก่การใช้เฟซบุ๊กในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1) การแชร์โพสต์ในเฟซบุ๊ก และ 2) การแท็ก (tag) รูปภาพในเฟซบุ๊ก ทั้งนี้ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1) การโพสต์ในเฟซบุ๊ก⁵⁸ เพราะการโพสต์ในเฟซบุ๊กเป็นการพาข้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนไปข้างในระบบคอมพิวเตอร์ อนึ่ง เมื่อการกระทำเป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์แล้วก็ถือเป็นการเผยแพร่และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 อีก เนื่องจากการเผยแพร่และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นต้องเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นหลังจากการนำเข้า กล่าวอีกนัยคือ เมื่อการกระทำใดเป็นการนำเข้าซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 (1)

⁵⁴ หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งรักเลย ห่วงใย ฮ่า ๆ ว้าว เศร้า หรือโกรธ แล้วแต่กรณี โพสต์ของบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่งหรือของเพจในเฟซบุ๊กเพจหนึ่ง.

⁵⁵ มีข้อสังเกตเพิ่มเติมคือ การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งได้รักเลย ห่วงใย ฮ่า ๆ ว้าว เศร้า หรือโกรธโพสต์ดังกล่าวเฟซบุ๊กโดยระบบขึ้นตอนวิธีหรืออัลกอริทึมจะส่งไปยังบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่งที่เป็นเพื่อน (หรือที่ติดตาม) ทราบในฐานะ “ข่าวใหม่” หรือที่เรียกว่า “news feed” เช่นเดียวกับการที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งได้ถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊ก.

⁵⁶ หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ของบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่งหรือของเพจในเฟซบุ๊กเพจหนึ่ง.

⁵⁷ มีข้อสังเกตเพิ่มเติมคือ การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊กนั้น การแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ดังกล่าวเฟซบุ๊กโดยระบบขึ้นตอนวิธีหรืออัลกอริทึมจะส่งไปยังบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่งที่เป็นเพื่อน (หรือที่ติดตาม) ทราบในฐานะ “ข่าวใหม่” หรือที่เรียกว่า “news feed” เช่นเดียวกับการที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งได้ถูกใจ รักเลย ห่วงใย ฮ่า ๆ ว้าว เศร้า หรือโกรธโพสต์ในเฟซบุ๊ก.

⁵⁸ หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งโพสต์ข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอ.

(2) (3) หรือ (4) แล้ว การกระทำนั้นก็ไม่เป็นการเผยแพร่และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 (5) อีก

2) การแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก (เฉพาะในส่วนของการความคิดเห็นที่แสดง) หากความคิดเห็นที่แสดงมีลักษณะเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 14 ได้บัญญัติไว้ ย่อมถือเป็นการนำเข้าซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 (นำเข้าความคิดเห็นที่แสดง) เพราะการแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊กนั้นเป็นการพาข้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนไปข้างในระบบคอมพิวเตอร์

3) การสนทนาในเฟซบุ๊ก (เฉพาะในส่วนของผู้ส่ง) หากข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอที่ส่งมีลักษณะเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 14 ได้บัญญัติไว้ ย่อมถือเป็นการนำเข้าซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 เพราะการส่งข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอนั้นเป็นการพาข้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนไปข้างในระบบคอมพิวเตอร์

4) การเพิ่มสตอรี่ในเฟซบุ๊ก⁵⁹ เพราะการเพิ่มสตอรี่ในเฟซบุ๊กเป็นการพาข้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนไปข้างในระบบคอมพิวเตอร์

5) การถ่ายทอดสดในเฟซบุ๊ก⁶⁰ เพราะการถ่ายทอดสดในเฟซบุ๊กเป็นการพาข้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนไปข้างในระบบคอมพิวเตอร์

6) การแชร์โพสต์ในเฟซบุ๊ก⁶¹ แม้ไม่ถือเป็นการนำเข้าซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 14 เพราะผู้ที่แชร์โพสต์ในเฟซบุ๊กไม่ได้มีการกระทำที่เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ยกตัวอย่างเช่น นาย A ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กโพสต์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ และนาย B ได้ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กแชร์โพสต์ดังกล่าว จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่านาย A เป็นผู้นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ นาย B ไม่ได้เป็นผู้นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์แต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม การแชร์โพสต์ในเฟซบุ๊กนั้นถือเป็นการเผยแพร่และส่งต่อ หรือเป็นการส่งต่อ⁶² เหตุที่เป็นการเผยแพร่เพราะเป็นการโฆษณาให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ส่วนเหตุที่เป็นการส่งต่อเพราะเป็นการทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนพ้นจาก

⁵⁹ หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งเพิ่มเรื่องราวในรูปแบบของข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอผ่านเมนูเพิ่มสตอรี่ (add story) หรือสร้างสตอรี่ (create a story).

⁶⁰ หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งกระจายเสียงหรือแพร่ภาพแบบทันที (real time) ผ่านเมนูถ่ายทอดสด.

⁶¹ หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งแบ่งปันข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอจากโพสต์ของบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่งหรือของเพจในเฟซบุ๊กเพจหนึ่ง.

⁶² ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า โดยสภาพของการเผยแพร่ย่อมเป็นการส่งต่ออยู่ในตัว แต่การส่งต่อนั้นบางกรณีก็เป็นการเผยแพร่ บางกรณีก็ไม่เป็นการเผยแพร่ ในกรณีที่เป็นทั้งการเผยแพร่และส่งต่อ เช่น การแชร์โพสต์ในเฟซบุ๊กโดยตั้งค่าความเป็นส่วนตัว (privacy) เป็นสาธารณะ (public) ส่วนในกรณีที่เป็นการส่งต่อแต่ไม่เป็นการเผยแพร่ เช่น การแชร์โพสต์ในเฟซบุ๊กให้เพื่อนคนหนึ่งผ่านเมนูรับส่งข่าวสาร (messenger) เหตุที่ผู้เขียนมีความคิดเห็นเช่นนี้เนื่องจากคำว่า “เผยแพร่” หมายความว่า โฆษณาให้แพร่หลาย และคำว่า “โฆษณา” หมายความว่า เผยแพร่ข้อความออกไปยังสาธารณชน ซึ่งการแชร์โพสต์ในเฟซบุ๊กให้เพื่อนคนหนึ่งผ่านเมนูรับส่งข่าวสารนั้นไม่ถือเป็นการเผยแพร่ออกไปยัง “สาธารณชน” แต่อย่างใด

ดู สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, *อ่างแล้ว เจริญรท* ที่ 24.

ที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในลักษณะที่เพิ่มให้อีตออกไป เพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมายด้วยอาการต่าง ๆ กัน อนึ่ง การแชร์โพสต์ในเฟซบุ๊กโดยตั้งค่าความเป็นส่วนตัวเป็น “เฉพาะฉัน” (only me) ไม่ถือเป็นการเผยแพร่และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 เนื่องจากผู้ที่แชร์โพสต์ในเฟซบุ๊กนั้นไม่ได้มีการกระทำที่เป็นการเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14⁶³

7) การแท็กรูปภาพในเฟซบุ๊ก⁶⁴ ในข้อนี้ผู้เขียนได้แยกการพิจารณาออกเป็น 2 กรณี กรณีที่หนึ่งคือการแท็กรูปภาพเป็นบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีอื่น และกรณีที่สองคือการแท็กรูปภาพเป็นบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีนั่นเอง

กรณีที่หนึ่ง การแท็กรูปภาพเป็นบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีอื่น ไม่ถือเป็นการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 เนื่องจากผู้ที่แท็กรูปภาพในเฟซบุ๊กไม่ได้มีการกระทำที่เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ยกตัวอย่างเช่น นาย A ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กโพสต์รูปภาพที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ และนาย B ได้ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กแท็กรูปภาพดังกล่าวเป็นบัญชีผู้ใช้ของนาย C ในเฟซบุ๊ก จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่านาย A เป็นผู้นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ นาย B ไม่ได้เป็นผู้นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์แต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม การที่นาย B แท็กรูปภาพดังกล่าวเป็นบัญชีผู้ใช้ของนาย C ในเฟซบุ๊กนั้น ถือเป็นการ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แล้ว เนื่องจากการทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนพัวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในลักษณะที่เพิ่มให้อีตออกไป เพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมายด้วยอาการต่าง ๆ กัน⁶⁵

กรณีที่สอง การแท็กรูปภาพเป็นบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีนั่นเอง ตัวอย่างเช่น นาย A ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กโพสต์รูปภาพที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ และนาย B ได้ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กแท็กรูปภาพดังกล่าวเป็นบัญชีผู้ใช้ของตนเอง เช่นนี้ไม่ถือเป็นการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ทั้งนี้ด้วยเหตุผลเดียวกันกับกรณีที่หนึ่ง อย่างไรก็ตาม การแท็กรูปภาพเป็นบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีนั้นเองนั้นถือเป็นการเผยแพร่และส่งต่อ หรือเป็นการส่งต่อ⁶⁶ เหตุที่เป็นการเผยแพร่เพราะเป็นการโฆษณาให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ส่วนเหตุที่เป็นการส่งต่อเพราะเป็นการทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนพัวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในลักษณะที่เพิ่มให้อีตออกไป เนื่องจากรูปภาพที่นาย B แท็กนั้นจะไปปรากฏอยู่ในหน้าบัญชีผู้ใช้ของนาย B เอง

⁶³ แต่การโพสต์ในเฟซบุ๊ก แม้ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวเป็นเฉพาะฉันก็ยังคงถือเป็นการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14.

⁶⁴ หมายถึง การที่บัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กบัญชีหนึ่งติดป้ายชื่อในโพสต์ที่เป็นรูปภาพของบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่งหรือของเพจในเฟซบุ๊กเพจหนึ่ง.

⁶⁵ มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ในบางกรณีอาจถือเป็นการ “เผยแพร่” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ด้วย เช่น จากตัวอย่างข้างต้น หากนาย A ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กโพสต์รูปภาพที่หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์โดยตั้งค่าความเป็นส่วนตัวเป็นสาธารณะ แล้วนาย B ได้ใช้บัญชีผู้ใช้ของตนในเฟซบุ๊กแท็กรูปภาพดังกล่าวเป็นบัญชีผู้ใช้ของนาย C ในเฟซบุ๊ก

รายละเอียดเพิ่มเติมของคำว่า “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ดู หัวข้อที่ 3.1.

⁶⁶ รายละเอียดเพิ่มเติมของคำว่า “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ดู หัวข้อที่ 3.1; เชิงอรรถที่ 65.

ผลจากการวิเคราะห์ขอบเขตของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 กับการใช้เฟซบุ๊กในลักษณะต่าง ๆ ในหัวข้อที่ 3.2 นี้แสดงให้เห็นว่าการเข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาในเฟซบุ๊กก็ดี การถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊กก็ดี และการแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊กก็ดี ไม่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ด้วยเหตุนี้ การที่ผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายบางท่านมีแนวคิดต้องการที่จะดำเนินคดีกับบุคคลที่ไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ใด ๆ เพียงแต่เป็นผู้เข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาเท่านั้น จึงเป็นกรณีที่ได้ใช้และตีความเกินทั้งตัวอักษรและเจตนารมณ์ ส่งผลให้สิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนถูกปิดกั้น และการที่ผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายบางท่านได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวว่าการถูกใจหรือแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊กเป็นการกระทำที่มีความผิดตามมาตรา 14 เนื่องจากเป็นการ “เผยแพร่” ข้อมูลต่อในทางอ้อม เป็นกรณีที่ได้ใช้และตีความโดยพิเคราะห์จากตัวอักษรแต่เพียงอย่างเดียว ไม่ได้พิเคราะห์จากเจตนารมณ์ด้วย ส่งผลให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนถูกลดทอน สำหรับสาเหตุเบื้องหลังซึ่งเป็นสาเหตุหลักของปัญหานี้ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า เกิดจากการที่ผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายบางท่านซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้และตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้ประชาชนที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 และมาตรา 116 โดยการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวได้ใช้วิธีการกดปราบประชาชนที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่านการใช้และการตีความถ้อยคำทั้ง 3 คำนี้ในลักษณะที่ทำให้เกิดความหวาดกลัวว่าจะถูกดำเนินคดีหากเข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาในเฟซบุ๊ก ถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊ก หรือแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก ทั้งนี้ก็เพื่อปกป้องพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และรัฐบาลนั่นเอง

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 บทสรุป

“การใช้กฎหมาย” คือการนำตัวบทกฎหมายไปปรับใช้แก่ข้อเท็จจริง ส่วน “การตีความกฎหมาย” คือการทำความเข้าใจความหมายในทางกฎหมายของตัวบทกฎหมาย ซึ่งในระบบกฎหมายสกุลซีวิลลอว์นั้นหลักการใช้และการตีความกฎหมายอาญาอยู่ 4 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1) การใช้และการตีความตามตัวอักษร คือการพิเคราะห์จากถ้อยคำในตัวบทกฎหมายนั้น ๆ 2) การใช้และการตีความตามเจตนารมณ์ คือการพิเคราะห์จากความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมายนั้น ๆ 3) การใช้และการตีความตามประวัติความเป็นมาของกฎหมาย คือการพิเคราะห์จากประวัติศาสตร์ในการบัญญัติและการแก้ไขเพิ่มเติมตัวบทกฎหมายนั้น ๆ และ 4) การใช้และการตีความตามความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมาย คือการพิเคราะห์จากความสัมพันธ์กันระหว่างตัวบทกฎหมายนั้น ๆ กับตัวบทกฎหมายอื่น ๆ ในกฎหมายฉบับเดียวกันและต่างฉบับกัน

การใช้และการตีความกฎหมายอาญาผู้ใช้และผู้ตีความจะต้องนำหลักการใช้และการตีความกฎหมายอาญาทั้ง 4 ประการข้างต้นมาพิจารณาประกอบกัน โดยถือเอาหลัก “การใช้และการตีความตามตัวอักษร” กับ “การใช้และการตีความตามเจตนารมณ์” เป็นแกนนำ ทั้งนี้ต้องถือว่าทั้งสองหลักนี้มีน้ำหนักเท่ากัน ไม่ใช่ถือเอาหลักใดก่อนหลักใดหลัง จะต้องใช้ให้สอดคล้องกันทั้งตัวอักษรและเจตนารมณ์ จะใช้ตัวอักษรเกินเจตนารมณ์ไม่ได้ และจะใช้เจตนารมณ์เกินตัวอักษรไม่ได้เช่นกัน

จากการศึกษาพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการใช้และการตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 อยู่ 2 ระดับ ได้แก่ **1) ปัญหาในระดับแนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมาย** เกิดขึ้นจากการที่ผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าพนักงานตำรวจ มีแนวคิดที่ต้องการจะดำเนินคดีกับบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์นี้จะถูกผูกโยงเข้ากับมาตรา 14 (3) และ (5) ทั้งนี้โดยที่เจ้าพนักงานตำรวจได้แบ่งกลุ่มบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ก) กลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ผลิตเนื้อหา ข) กลุ่มบุคคลที่เป็นผู้แชร์ แสดงความคิดเห็น หรือถูกใจเนื้อหา และ ค) กลุ่มบุคคลที่ไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ใด ๆ เพียงแต่เป็นผู้เข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาเท่านั้น เมื่อแบ่งกลุ่มบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ออกเป็น 3 กลุ่มข้างต้นแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจได้มีแนวคิดคือ ต้องการที่จะดำเนินคดีกับบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม ไม่เว้นแม้แต่กลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ใด ๆ เพียงแต่เป็นผู้เข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาเท่านั้น แนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายเช่นนี้ถือเป็นรากเหง้าของปัญหาในเรื่องนี้ และได้นำไปสู่ปัญหาในอีกระดับหนึ่งคือปัญหาในระดับการใช้และการตีความกฎหมาย และ **2) ปัญหาในระดับการใช้และการตีความกฎหมาย** เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาในระดับแนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายที่ต้องการจะดำเนินคดีกับบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าวนี้จะถูกผูกโยงเข้ากับมาตรา 14 (3) และ (5) ตัวอย่างกรณีที่เกิดขึ้นจริงกับการใช้เฟซบุ๊ก เช่น อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวว่าการถูกใจหรือแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นโพสต์ที่มีข้อมูลหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่นพระมหากษัตริย์นั้นเป็นการกระทำที่มีความผิดตามมาตรา 14 เนื่องจากเป็นการ “เผยแพร่” ข้อมูลต่อในทางอ้อม อนึ่ง นอกจากจะมีการนำมาตรา 112 มาผูกโยงเข้ากับมาตรา 14 (3) และ (5) เพื่อใช้เป็นช่องทางในการดำเนินคดีกับบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์แล้ว ผู้เขียนยังพบอีกด้วยว่าได้มีการนำมาตรา 116 แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาผูกโยงเข้ากับมาตรา 14 (3) และ (5) เช่นกัน ซึ่งการผูกโยงในกรณีหลังนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นช่องทางในการดำเนินคดีกับบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 116 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ จึงกล่าวได้ว่า แนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายที่ต้องการจะดำเนินคดี

กับบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์นั้น ได้นำไปสู่ “รูปแบบ” การใช้และการตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 (3) และ (5) ซึ่งในเวลาต่อมาผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายได้มีแนวคิดที่ต้องการจะดำเนินคดีกับบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 116 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ด้วย จึงได้นำรูปแบบการใช้และการตีความกฎหมายในกรณีก่อนมาใช้กับกรณีหลัง

เมื่อนำหลักการตีความกฎหมายอาญาทั้ง 4 ประการมาปรับใช้เพื่อวิเคราะห์หาความหมายในทางกฎหมายของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 แล้วพบว่า 1) คำว่า “นำเข้า” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ หมายความว่า พาข้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนไปข้างใน มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็นการพาข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะตามที่มาตรา 14 ได้บัญญัติไว้เคลื่อนไปข้างในระบบคอมพิวเตอร์ เพราะการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหาย ประกอบกับเมื่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ได้เคลื่อนไปข้างในระบบคอมพิวเตอร์แล้วย่อมง่ายแก่การทำสำเนา เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้น 2) คำว่า “เผยแพร่” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ หมายความว่า โฆษณาให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็นการโฆษณาให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะตามที่มาตรา 14 ได้บัญญัติไว้ เพราะการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้นเป็นวงกว้าง ภายหลังจากการ “นำเข้า” และ 3) คำว่า “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ หมายความว่า ทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์เคลื่อนพ้นจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในลักษณะที่เพิ่มให้ยึดออกไป เพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมายด้วยอาการต่าง ๆ กัน มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็นการทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะตามที่มาตรา 14 ได้บัญญัติไว้เคลื่อนพ้นจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในลักษณะที่เพิ่มให้ยึดออกไป เพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมายด้วยอาการต่าง ๆ กัน เพราะการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้นภายหลังจากการ “นำเข้า” ทั้งนี้แม้ว่าในบางกรณีความเสียหายนั้นจะไม่ได้เป็นวงกว้างเท่ากับการ “เผยแพร่” ก็ตาม

จากความหมายในทางกฎหมายของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ข้างต้น การที่ผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายบางท่านมีแนวคิดต้องการที่จะดำเนินคดีกับบุคคลที่ไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ใด ๆ เพียงแต่เป็นผู้เข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาเท่านั้น จึงเป็นกรณีที่ผู้ใช้และตีความเกินทั้งตัวอักษรและเจตนารมณ์ ส่งผลให้สิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนถูกปิดกั้น และการที่ผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายบางท่านได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวว่า การถูกใจหรือแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊กเป็นการกระทำที่มีความผิดตามมาตรา 14 เนื่องจากเป็นการ “เผยแพร่” ข้อมูลต่อในทางอ้อม เป็นกรณีที่ผู้ใช้และตีความโดยพิเคราะห์จากตัวอักษรแต่เพียงอย่างเดียว ไม่ได้พิเคราะห์จากเจตนารมณ์ด้วย ส่งผลให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนถูกลดทอน

4.2 ข้อเสนอแนะ

การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้และการตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็น การปิดกั้นสิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน และส่วนที่เป็นการลดทอนเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชน

ส่วนที่เป็นการปิดกั้นสิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน (กรณีการเข้า ไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาในเฟซบุ๊ก) เสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนแนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าพนักงานตำรวจ ที่จากเดิมมีแนวคิดที่ต้องการจะดำเนินคดีกับบุคคลที่ไม่ได้มี ปฏิสัมพันธ์ใด ๆ เพียงแต่เป็นผู้เข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาที่หมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดง ความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) ซึ่งแนวคิดเช่นนี้ เป็นต้นเหตุให้ผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายได้ใช้และตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 เกินทั้งตัวอักษรและเจตนารมณ์ ส่งผลให้สิทธิในการรับรู้และ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้ ถูกปิดกั้น ดังนั้น จึงเสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนแนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายให้ลบล้าง ความต้องการดังกล่าว

ส่วนที่เป็นการลดทอนเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชน (กรณีการถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊กและกรณีการแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก) แบ่งข้อเสนอแนะ ออกเป็น 2 วิธีการดังต่อไปนี้ **วิธีการที่หนึ่ง** เสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนแนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความ กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าพนักงานตำรวจ ที่จากเดิมมีแนวคิดที่ต้องการจะดำเนินคดีกับบุคคล ที่ถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊กและบุคคลที่แสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก โดยที่โพสต์นั้นเป็นโพสต์ที่มี เนื้อหาหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 ซึ่งแนวคิดเช่นนี้ เป็นต้นเหตุให้ผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายได้ใช้และตีความคำว่า “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 โดยพิเคราะห์จากตัวอักษรแต่เพียงอย่างเดียว ไม่ได้พิเคราะห์ จากเจตนารมณ์ด้วย ส่งผลให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชน ถูกลดทอน ดังนั้น จึงเสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนแนวคิดของผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายให้ลบล้าง ความต้องการดังกล่าว ส่วน**วิธีการที่สอง** เสนอแนะให้รัฐบาล (หรือองค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลใด ก็ตาม) ประสานงานไปยังเฟซบุ๊กขอความร่วมมือให้เฟซบุ๊กปิดระบบขั้นตอนวิธีหรืออัลกอริทึมที่ส่งเสริม การถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊กและส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊กไปยังบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊ก

อีกบัญชีหนึ่งที่เป็นเพื่อนและที่ติดตามทราบถึงการถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊กและการแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊กดังกล่าวในฐานะ “ข่าวใหม่” หรือที่เรียกว่า “news feed”⁶⁷

นอกจากข้อเสนอแนะที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้และการตีความคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 14 แล้ว ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะต่อไปว่า ขอบเขตของคำว่า “นำเข้า” “เผยแพร่” และ “ส่งต่อ” ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 14 กับการใช้เฟซบุ๊กในลักษณะต่าง ๆ ควรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้ **กลุ่มที่หนึ่ง** คือกลุ่มที่ไม่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 14 และ**กลุ่มที่สอง** คือกลุ่มที่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 14

กลุ่มที่หนึ่ง กลุ่มที่ไม่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ และส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 14 ได้แก่การใช้เฟซบุ๊กในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1) การเพิ่มเป็นเพื่อนและการเป็นเพื่อนกับบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊ก 2) การติดตามบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊ก 3) การถูกใจหรือติดตามเพจในเฟซบุ๊ก 4) การสนทนาในเฟซบุ๊ก (เฉพาะในส่วนของผู้รับ) 5) การเปิดการแจ้งเตือนโพสต์ในเฟซบุ๊ก 6) การเข้าร่วมกลุ่มในเฟซบุ๊ก 7) การเข้าไปชมหรือเข้าไปฟังเนื้อหาในเฟซบุ๊ก 8) การถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊ก 9) การรักเลย ห่วงใย ฮ่า ๆ ว้าว เศร้า หรือโกรธโพสต์ในเฟซบุ๊ก และ 10) การแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก

กลุ่มที่สอง กลุ่มที่ถือเป็นการนำเข้า เผยแพร่ หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 14 ในกรณีที่ถือเป็นการนำเข้าซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ได้แก่การใช้เฟซบุ๊กในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1) การโพสต์ในเฟซบุ๊ก 2) การแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊ก (เฉพาะในส่วน of ความคิดเห็นที่แสดง) 3) การสนทนาในเฟซบุ๊ก (เฉพาะในส่วนของผู้ส่ง) 4) การเพิ่มสตอรี่ในเฟซบุ๊ก 5) การถ่ายทอดสดในเฟซบุ๊ก ส่วนในกรณีที่ถือเป็นการเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ได้แก่การใช้เฟซบุ๊กในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1) การแชร์โพสต์ในเฟซบุ๊ก และ 2) การแท็กรูปภาพในเฟซบุ๊ก

หากปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้เขียนที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จะส่งผลให้สิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชน ซึ่งเป็นสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้ไม่ถูกปิดกั้นและไม่ถูกลิดรอน แล้วแต่กรณี อีกต่อไป

⁶⁷ นอกจากกรณีการถูกใจโพสต์ในเฟซบุ๊กและกรณีการแสดงความคิดเห็นต่อโพสต์ในเฟซบุ๊กแล้ว เสนอแนะให้ประสานงานไปยังเฟซบุ๊กขอความร่วมมือให้เฟซบุ๊กปิดระบบขั้นตอนวิธีหรืออัลกอริทึมที่ส่งเสริมการรักเลย ห่วงใย ฮ่า ๆ ว้าว เศร้า หรือโกรธโพสต์ในเฟซบุ๊กไปยังบัญชีผู้ใช้ในเฟซบุ๊กอีกบัญชีหนึ่งที่เป็นเพื่อนและที่ติดตามทราบในฐานะ “ข่าวใหม่” หรือที่เรียกว่า “news feed” ด้วย.